

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Algemene Ledenvergadering

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van het Erfgoedplatform wordt woensdag 16 april gehouden in de kantine van de Rijvereniging en Ponyclub, Lierseweg 4 in Malden. De agenda zal binnenkort verstuurd worden aan de leden.

Tweede druk Routeboekje!

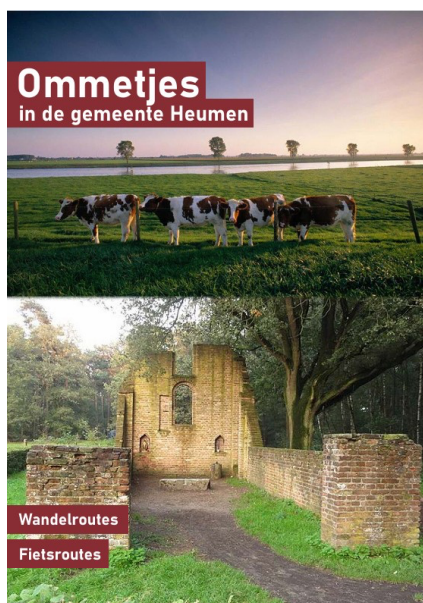
Afgelopen najaar zag een bijzonder routeboekje het licht: 'Ommetjes in de gemeente Heumen'. Met maar liefst twintig unieke wandel- en fietstochten, die geheel of gedeeltelijk door het prachtige landschap van onze gemeente lopen, nodigt dit boekje je uit om te dwalen door de geschiedenis. De inspiratie voor deze routes vond zijn oorsprong in het thema van de Open Monumentendag 2024: 'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen'. Dit biedt de ideale gelegenheid om de verborgen verhalen van onze gemeente te verkennen en ze te verbinden met de rijke geschiedenis die ons omringt.

Ga op pad en ontdek hoe de lijnen van het verleden, heden en toekomst zich met elkaar verbinden.

Het boekje is verkrijgbaar bij de Toeristische Informatie Punten (TIP's) binnen de gemeente (Buurderij De Lage Hof in Overasselt en De Zweef in Malden), CityStore Nijmegen, TIP Grave,

restaurant St Wallrick, het Marishuis (Heumen) en de campings en B&B's binnen de gemeente Heumen).

De gids is (tegen kostprijs) verkrijgbaar voor een bedrag van € 3,-

De eerste druk van 1200 exemplaren was razendsnel uitverkocht! Daarom hebben we met veel enthousiasme een tweede druk besteld: de wandelpagina's zijn vernieuwd en nu nog gebruiksvriendelijker. Dit maakt het absoluut de moeite waard om ons boekje te ontdekken!

Bovendien kun je de tochten ook virtueel beleven. Laat je onderdompelen in de verhalen, geniet van prachtige (video)beelden en luister naar audiofragmenten. Een ervaring die je niet wilt missen!

<https://www.erfgoedheumen.nl/routes.php>.

Nieuwsbrief 25 – april 2025

Tijdens de jaarlijkse **NL-doet dag** werd er in Nederasselt en Overasselt weer geklust aan de struinpaden zodat de ommetjes weer begaanbaar zijn.

Foto links: Wim vd Louw met de bosmaaier. foto: Wim Wink. Foto boven: Coby Gerritsen aan de poets. Foto Annette Mengde

80 jaar Vrijheid in Heumen

Programma 2025

April-Mei

Gastlessen Doeboek Vrijheid op alle basisscholen in Heumen.

4 Mei

Herdenking bij Bevrijdingsmonument Overasselt

18.30 uur: Start met een oecumenische dienst in Nederasselt met aansluitend de stille tocht naar het Bevrijdingsmonument. De Herdenking bij het monument begint ca 19.30 uur.

5 Mei

Vrijheidslunches

12.00 - 15.00 uur: Vrijheidslunch in Verenigingsgebouw
Overasselt met aansluitend presentatie Doeboek 80 jaar Vrijheid

13.00 – 15.00 uur: Vrijheidslunch in TERP Heumen

5 Mei 14.30 uur

Een symbolische hardlooptocht naar Heumen met het Vrijheidsvuur:

Op 5 mei, de dag waarop we onze vrijheid vieren, komt het Vrijheidsvuur naar Heumen! Heumense hardlopers zullen de vlam, die zijn oorsprong vindt in het historische Wageningen, ophalen bij het Vrijheidsmuseum in Groesbeek.

Omstreeks 14.30 uur zullen ze vandaaruit vertrekken, rennend met de vlam van hoop en herinnering. Hun route leidt hen naar het **oorlogsmonument op landgoed Bergzicht** in Heumen, waar we samen stil zullen staan bij de betekenis van vrijheid en de offers die daarvoor zijn gebracht.

5 Mei 20.00 uur

Kom en vier met ons de **80-jarige herdenking van de Vrijheid** in het multifunctioneel centrum Maldensteijn in Malden!

***Lezing door Prof. Willem van Genugten: Vrijheid.**

***Presentatie door Wim Cousijn: Het Kleurige Leven van Boy Edgar,**

Een levendige en ontroerende terugblik op de veelzijdigheid van de arts, verzetsman, wetenschapper en jazzmuzikant Boy Edgar.

***Optreden van de Boy Edgar Tribute Band**

Geniet van een avond vol muziek van de getalenteerde band onder leiding van Pieter Engels, die de geest van Boy Edgar doet herleven.

6 Mei 14.00 uur

Presentatie Doeboek 80 jaar Vrijheid voor KBO Heumen in de Terp te Heumen

10 mei 20.00 uur

Filmvoorstelling van Filmcafé Overasselt in het kader van 80 jaar Vrijheid in Verenigingsgebouw Overasselt

12 mei 11.30 uur

Herdenkingsbijeenkomst ter nagedachtenis bij het oorlogsmonument in Heumen voor militaire slachtoffers van de strijd om de Sluisbrug in de jaren 1940 en 1944, met onder meer leerlingen van de St. Joris basisschool, die met hun aanwezigheid het belang van herinnering en respect onderstrepen. De bijeenkomst wordt afgesloten in de TERP in Heumen, waar we samen in herinnering bij elkaar zullen zijn en verhalen kunnen worden gedeeld.

Erfgoed Cahier 13

De verdwenen havezaten van Overasselt

De geschiedenis van vijf adellijke woonhuizen en hun eigenaren en bewoners

Boekpresentatie: Vrijdag 25 april 2025, 15.00 uur in de oude NH kerk Overasselt

Het Erfgoedcahier 13 over de vijf verdwenen havezaten van Overasselt, dat in december is verschenen, zal op 25 april tijdens een speciale bijeenkomst van het Erfgoedplatform Gemeente Heumen gepresenteerd worden door de auteur, Gérard Derks.

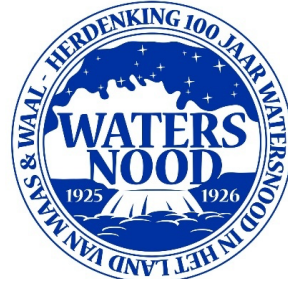
De bijeenkomst zal plaatsvinden vanaf 15.00 uur in de oude NH kerk te Overasselt. Dit is niet alleen een sfeervolle setting voor de boekpresentatie, maar ook interessant vanwege de historie. Het kerkje bestond immers al in de tijd dat de ridders hun havezaten verwierven en bewoonden en dus was dit ook hun dorpskerk.

De voorzitter van het Erfgoedplatform, Annette Mengde, zal in een inleiding onder andere ingaan op de relatie met de kloostergoederen (zie Cahier 6) en het protestantse bezit en bestuur (zie Cahier 8). Ook zal de officiële overhandiging van het “eerste exemplaar” aan de burgemeester, Joerie MInses, plaatsvinden.

Iedereen die geïnteresseerd is in de boeiende geschiedenis van Overasselt en zijn bewoners is welkom op deze feestelijke bijeenkomst. Het Cahier is per plekke voor € 20,- te koop of aansluitend bij Lucy van Langen

Voortgang Herdenking Watersnood26

In de vorige Nieuwsbrief hebben we al vermeld dat er in de bibliotheek een vertelochtend is gehouden over de dijkdoorbraak bij Overasselt op 31 december 1925. Het gat in de dijk werd al snel 250 meter breed en het Maaswater kolkte met volle kracht naar binnen. Omdat het landschap naar het westen toe afloopt liep heel Maas en Waal onder en het water beukte in Dreumel wel drie meter hoog tegen de kleine boerderijtjes. Harde wind en strenge vorst maakten het nog erger. Nadat in Dreumel en Alphen de dijk werd opgeblazen kon het water langzaam weg, maar voor de inwoners had deze ramp een lange, ellendige nasleep.

Alle reden om een en ander gezamenlijk te herdenken. En te verbinden met wat er geleerd is over betere waterbeheersing en hoe we in de toekomst slimmer om kunnen gaan met de toenemende grilligheden van de rivier. En, niet te vergeten, de Maas betekent voor Heumen en Maas en Waal ook veel mooie dingen, daar willen we ook graag aandacht aan besteden.

Het Erfgoedplatform neemt deel in de werkgroep Watersnood26, die in heel Maas en Waal met alle erfgoedverenigingen en musea een mooi en inspirerend programma wil organiseren. Dat programma begint vorm te krijgen en we hopen dat met behulp van een Europese Leadersubsidie te kunnen realiseren. Er komt een Watersnoodfietsroute, die vanaf het punt van de dijkdoorbraak via tal van markante punten, die met het thema te maken hebben, naar Dreumel in het westen zal leiden. Te denken valt aan de Overasseltse kerk, waar als eerste klonk: “D’n diek is deur gebroke”, de stuw als moderne beteugeling van de Maas, de noodwoningen in Wamel en het oude waterschapshuis in Druten. Om alle informatie te ontsluiten komt er een speciale website met historische en actuele informatie. Ook komen er muziekavonden van het gezelschap Platgespeuld met speciale liederen en

beelden over de gebeurtenissen van 1925/6: deze voorstelling zal ook in Overasselt te zien zijn. Op tal van plekken zullen er kleine en grote tentoonstellingen te zien zijn, opgebouwd rond lokale gebeurtenissen. Uiteraard zullen er op veel basisscholen lessen aan gewijd worden met behulp van de erfgoedvrijwilligers, ook bij ons in de dorpen. En er wordt een Waterloop georganiseerd (door Nederasselt Gezond en Dijkensport): een marathon(estafette) van Overasselt in het oosten naar Dreumel in het westen, net zoals destijds het water stroomde. Op 31 december 2025 (noot: in de vorige Nieuwsbrief stond per vergissing 2026) zal in de kerk van Overasselt de aftrap van het herdenkingsprogramma plaatsvinden. Het programma wordt zeker nog verder uitgebreid, want ook de vijf betrokken gemeenten en het Waterschap Rivierenland zullen het een en ander op de agenda zetten. Wordt vervolgd, dus!

Vertelochtend over het Overasselts dialect

Op vrijdag 28 februari jl bood emeritus-hoogleraar Roeland van Hout (RU Nijmegen) een boeiende inleiding in het Overasselts dialect in het Kleverlandse taalgebied tijdens een goed bezochte lezing in de Lage Hof. Hij stond stil bij een aantal vragen:

Hoe past het Overasselts dialect in het Nederlandse dialectgebied? Opvallend was dat we daar de grens voor over moeten, omdat het Kleverlands reikt van Duitsland tot net voorbij Overasselt. Waar komen de dialectgrenzen vandaan?

En hoe past het Overasselts vervolgens in het Gelderse deel van het Kleverlands? Lijkt het Overasselts op het 'Nimweegs'? Het antwoord was uiteraard ja en nee en dat maakte het tot een aantrekkelijk onderwerp van discussie. Wat zijn de taalverschillen? Hoe komt het dat woorden in Worsum, Ewijk, Lunen of Nederasselt soms net even wat anders uitgesproken worden? Tijdens de bijeenkomst kwam ook de taalrijkdom die het dialect brengt aan de orde. Woorden als vlinder en libelle bleken vele tientallen synoniemen te kennen in het dialect van Nederlands/Vlaamse taalgebied. Ook de Overasseltse toponiemen kwamen voorbij.

Cobie Stoots en Theo Dinnissen brachten elk nog een vertelling in de taal van ons dorp en leverden daarmee ook een bijdrage aan een zeer geslaagde 'vertelochtend'. Bij de afsluiting klonk zorg over de toekomst van het dialect. Hoeveel mensen spreken het dialect nog? Er is een verschuiving naar het gebruik van het Standaardnederlands? Wat zijn de uitdagingen en kansen voor het behoud van het Overasselts dialect? Hoe kunnen lokale initiatieven en educatieve programma's bijdragen aan het behoud van het dialect voor toekomstige generaties?

De ochtend eindigde met een oproep aan de ouderen om toch vooral het dialect te blijven spreken en delen met hun (klein)kinderen. Verhalen in het Overasselts dialect zijn te beluisteren op onze wandelpagina's.

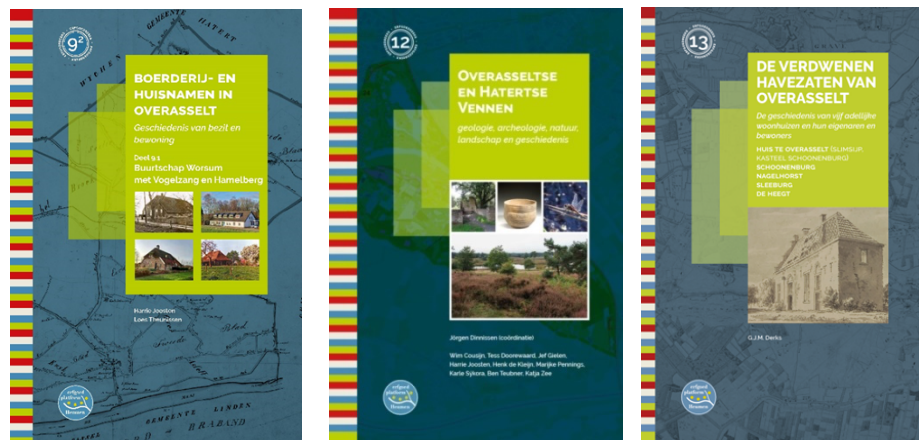
<https://www.erfgoedheumen.nl/audio/dialect-overasselt.m4a>

<https://www.erfgoedheumen.nl/audio/vrouwtje-kaster.m4a>

Publicaties Erfgoedplatform

ERFGOEDREEKS

Cahier 1:	Het veer van Grave naar Nederasselt (€ 15,00)
Cahier 2:	Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners (€ 15,00)
Cahier 3:	De Canon van de gemeente Heumen (€ 15,00)
Cahier 4:	De Heumense molens (€ 17,50)
Cahier 5:	Kroonwerk Coehoorn (€ 20,00)
Cahier 6:	Kloostergoederen in Overasselt (€ 17,50)
Cahier 7:	Reconstructie van een linie (€ 17,50)
Cahier 8:	Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt (€ 20,00)
Cahier 9.1:	Boerderij- en huisnamen in Overasselt - Buurtschap Heide (€ 20,00)
Cahier 9.2:	Boerderij- en huisnamen in Overasselt - Buurtschap Worsum (€ 20,00)
Cahier 10:	Historische heggen en wallen in de gemeente Heumen e.o. (€ 17,50)
Cahier 11:	Hend de Kleijn - een uitzonderlijk leven (€ 17,50)
Cahier 12:	Overasseltse en Hatertse Vennen (€ 25,00)
Cahier 13:	De verdwenen havezaten van Overasselt (€ 20,00)

Boek 1:	Achter het front (€ 20,00)
Katern 1:	Kunst in de Georgiuskerk van Heumen (€ 8,50)

Te bestellen via: <http://erfgoedheumen.nl/bestel.php>

Weet u ...

- dat onze publicaties te bestellen zijn op onze website <https://erfgoedheumen.nl/bestel.php> en ook te leen zijn bij de Openbare bibliotheken van Malden en Overasselt
- dat ook veel informatie te raadplegen is op:
Verhaal van Gelderland: <https://erfgoed gelderland.nl/project/verhaal-van-gelderland/>
Verhaal tussen Maas en Waal: <https://www.verhaaltussenmaasenwaal.nl/wat-is-een-canon/>

Agenda 2025

- 16 april** **Algemene ledenvergadering (ALV) van Erfgoedplatform Gemeente Heumen**
in: VCM-kantine, Lierseweg 4, 6581 KT Malden
tijd: 20.00 uur (inloop v.a. 19.30 uur)
- 19 april** *tijd:* 07.00 optreden van het Gregoriaanse koor bij de St. Walrickkapel
Paaszaterdagwandeling in het Vennengebied
tijd: 08.30 uitgebreide info op www.erfgoedheumen.nl
- 25 april** **presentatie Cahier 13:** de verdwenen havezaten van Overasselt
in: de oude NH kerk te Overasselt
tijd: 15.00 uur
- 4 mei** **Oecumenische dienst Nederasselt, aansluitend stille tocht naar**
Bevrijdingsmonument Overasselt
tijd: 18.30 uur
Herdenking bij Bevrijdingsmonument Overasselt
tijd: 19.30 uur
- 5 mei** **Vrijheidslunch in Verenigingsgebouw Overasselt,**
aansluitend presentatie Doeboek 80 jaar Vrijheid
tijd: 12.00-15.00 uur
Vrijheidslunch in Terp Heumen
tijd: 13.00-15.00 uur
Symbolische hardlooptocht van Groesbeek naar Heumen
verwachte aankomst: zie de website www.erfgoedheumen.nl
Herdenking 80 jaar Vrijheid in Maldensteijn, Malden
tijd: 20.00 uur
- 6 mei** **Presentatie Doeboek 80 jaar Vrijheid voor KBO Heumen**
in: Terp Heumen
tijd: 14.00 uur
- 10 mei** **Filmcafe Overasselt in kader 80 jaar Vrijheid**
in: Verenigingsgebouw
tijd: 20.00 uur
- 10 en 11 mei** **Nationale Molendag 2025**
- 12 mei** **Herdenking militaire slachtoffers van strijd om de sluis Heumen**
1940 en 1944
bij: oorlogsmonument Heumen
tijd: 11.30 uur
- 13 en 14 september** **Open Monumentendag 2025**
Landelijk thema: Architecturaal erfgoed
- 23 t/m 30 november** **Week van de Heg 2025**

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl

Samenstelling en redactie: Annette Mengde, Hans van Lanen

Het abonnement is gratis. Meld u aan op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenoemde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via: info@erfgoedheumen.nl

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl